

عنوان مقاله:

مطالعه فرم و کاربرد صراحی هایی موسوم به اشکدان در مجموعه موزه متروپولیتن

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 18، شماره 103 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

عباس کریمی - مربی، دانشکده هنرهای صنعتی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران.

آرزو خانپور - استادیار، دانشکده هنرهای صنعتی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران.

خلاصه مقاله:

بیان مسئله: شیشه گری سنتی ایران در دوره صفوی پس از چند دهه رکود با کمک شیشه گران ونیزی که توسط شاه عباس به ایران دعوت شده بودند، مجددا احیا می شود. اشکدان های شیشه مجموعه صراحی های هستند که نمونه های ساخته شده آنها در دوره قاجار در اغلب موزه های جهان به عنوان شاخصه شیشه ایرانی شناخته می شود. موزه متروپولیتن مجموعه ارزشمندی از این نوع صراحی (اشکدان) متعلق به دوره قاجار را در اختیار دارد که در این مقاله به بررسی فرم و کاربرد این مجموعه پرداخته شده است. هدف پژوهش: هدف این مقاله مطالعه فرم و کاربرد اشکدان های موزه متروپولیتن به منظور چپستی و چرایی ساخت آن، با طرح این پرسش است که فرم صراحی های موسوم به اشکدان چه کاربردی داشته و چگونه و از چه دوره ای در هنر شیشه ایرانی متداول شده است؟ و به بیان این فرضیه می پردازد که فرم اشکدان از دوره صفوی با ورود شیشه گران ونیزی و تاثیر آنها بر شیشه ایرانی شکل گرفته و کاربرد آن با گذر زمان، متناسب با شرایط فرهنگی و اجتماعی هر دوره صورت های متفاوتی به خود می گیرد. روش پژوهش: این مقاله از نظر راهبرد از نوع کیفی و از لحاظ هدف، کاربردی است که به شیوه توصیفی-تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه ای و داده های حاصل از مطالعات میدانی و مشاهدات عمیق نگارندگان به انجام رسیده است. جامعه مورد مطالعه مجموعه صراحی های موسوم به اشکدان متعلق به دوره قاجار است که ده نمونه از اشکدان های موجود در موزه متروپولیتن به روش نمونه گیری غیراحتمالی وضعی (ترجیحی) انتخاب شده است. نتیجه گیری: در نتایج حاصل از این پژوهش در پاسخ به چپستی اشکدان ها دریافت می شود که کاربرد این آثار با عنوانی که براساس فرم بدان اطلاق شده است مناسب چندانی ندارند. ساخت صراحی های گردن قو با اقتباس از نمونه های غربی وارداتی و با کاربرد ظرف نگهداری شراب، گلاب و گل متداول می شود که از دوره قاجار با عنوان اشکدان با کاربرد تزیین از شاخص ترین آثار هنر شیشه ایرانی در جهان مورد توجه قرار می گیرد. فرضیه طرح شده مبتنی بر تاثیر شیشه گران ونیزی بر هنر شیشه ایرانی در این پژوهش صحیح است. فرم گردن و دهانه اشکدان ها تحت تاثیر آموزه شیشه گران ونیزی ملهم از کاترولف های رومی بوده و براساس توصیفات موجود از دوره صفوی متداول شده است. نمونه های موجود در اغلب موزه های جهان و به خصوص در موزه متروپولیتن متعلق به دوره قاجار است.

کلمات کلیدی:

"صراحی"، "اشکدان"، "بطری های گردن قو"، "اشکدان های قاجار"، "شیشه قاجار"

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1361303>

